

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 284/2020
24.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., који је сам адвокат, против туженог Друштво за посредовање у осигурању „ББ“ ДОО ... из ..., чији је пуномоћник Жељко Комазец, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1050/15 од 10.02.2017. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1050/15 од 10.02.2017. године у преинчајућем делу и одлуци о трошковима поступка и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Исправљеном пресудом Првог основног суда у Београду П 9818/10 од 30.04.2014. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење туженог од 08.06.2009. године којим је тужиоцу престао радни однос закључно са 30.04.2009. године. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати еквивалент од осамнаест месечних зарада у износу од 1.177.637,40 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2009. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је захтевао да се тужени обавезе да му за период рада ван радног односа од 12.09.2006. године до 31.12.2007. године у његову корист уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, у месечним износима ближе прецизираним изреком, те да се наложи туженом да на име разлике између припадајуће и исплаћене зараде за време трајања радног односа у периоду од 01.01.2008. до 30.04.2009. године исплати тужиоцу новчане износе ближе određене овом изреком. Ставом четвртим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу захтева за исплату пореза на зараде. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2050/15 од 10.02.2017. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе обе парничне странке и потврђена је исправљена првостепена пресуда у ставовима првом, трећем и петом изреке. Ставом

другим изреке, иста пресуда је преиначена у ставу другом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да му на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати еквивалент 18 месечних зарада у износу од 1.177.637,40 динара, са припадајућом каматом од 10.05.2005. године па до коначне исплате.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.125/04, 111/09), који се у овом парничном поступку примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана, због тога што је доношењем побијане пресуде другостепени суд учинио битну повреду из члана 361. став 1. у вези члана 8. ЗПП, на коју ревидент основано (описно) указује и зато што је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у проведеном поступку, тужилац је са туженим 01.01.2008. године, закључио уговор о раду на неодређено време, ради обављања послова директора „ББ“ (којим уговором је утврђено његово радно време у трајању од четири часа дневно). Након тога тужени је тужиоцу доставио 18.03.2009. године „позив“ да потпише анекс уговора о раду, а није му доставио понуду за закључење анекса, са разлосима за ту понуду, нити су у том „позиву“ биле наведене правне последице које могу настати одбијањем такве понуде. Анексом који је потом достављен тужиоцу, измењене су поједине одредбе уговора о раду тако да се он распоређује на послове референта осигурања имовине и лица на рад у Филијали у ... . Како тужилац није потписао наведени анекс, то му је побијаним решењем од 08.06.2009. године отказан уговор о раду. На основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да би износ од укупно 18 бруто зарада према параметрима зараде тужиоца за април месец 2009. године који је последњи месец рада код туженог износио укупно 1.177.637,40 динара. Такође је утврђено да тужилац живи у заједничком домаћинству са супругом и троје пунолетне деце, да је тужиочева супруга корисник инвалидске пензије у износу од 20.000,00 динара месечно, а да су деца без примања. Из налаза овог судског вештака и његовог изјашњења, утврђено је да је висину обрачунате бруто зараде утврдио прихватајући изјаву тужиоца да му је исплаћивана зарада од 400 евра у динарској противвредности, а у недостатку писмених доказа о њеној висини.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је побијано решење о отказу донето без правног основа и у незаконитој процедури јер тужиоцу није достављена писмена понуда, са разлосима због којих се упућује на рад у друго место рада, нити је био писмено упозорен на правне последице одбијања понуде,

што је све противно члану 172. Закона о раду и условима за упућивање на рад у друго место рада из члана 173. истог закона. Другостепени суд је прихватио изложену правну аргументацију првостепеног суда у погледу оцене незаконитости побијаног решења о отказу.

Оценом изведених доказа и саслушањем сведока од којих су неки били оснивачи и заступници туженог и исказа тужиоца, првостепени суд је закључио да тужиоцу припада тражена накнада штете у висини од 18 зарада коју би остварио да је радио код туженог, на основу члана 191. Закона о раду, а у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака економско-финансијске струке, према параметрима бруто зараде из априла месеца 2009. године као последњег месеца тужиочевог рада.

Другостепени суд је отворио главну расправу и саслушао сведоке, од којих су неки саслушани у првостепеном поступку. Одбио је овај тужбени захтев тужиоца за исплату тражене накнаде штете на име тзв. супституције реинтеграције у целости, са аргументацијом да тужилац није доказао да је пре отказа имао зараду у висини од 400 евра, применом правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП. Додатни разлог за ову одлуку био је тај што нема материјалноправних доказа на околност висине инвалидске пензије тужиочеве супруге, а ни писмени докази о редовном школовању његове тужиочеве деце, што доводи у питање чињеницу да је реч о издржаваним лицима.

Изложено правно становиште другостепеног суда се не може прихватити. Наиме, основано се у ревизији тужиоца указује да је овај суд доносећи побијану одлуку погрешно применио правило о терету доказивања позивајући се на члан 231. ЗПП, а заправо је реч о члану 223. став 2. раније важећег ЗПП, који се примењује у овом поступку, оценивши да тужилац није доказао да је пре отказа имао зараду у висини од 400 евра, и зато одбија његов захтев у целости иако из исказа саслушаних сведока, од којих су ВВ и ГГ били суоснивачи туженог, произлази да је тужилац у периоду док је радио код туженог имао зараду од око 20.000,00 динара, а сведок ДД који је био директор филијале туженог у ..., да је имао зараду у висини од 20-25.000,00 динара. Такође, основано се ревизијом указује да ће у оваквим случајевима када се утврди да странци припада право на накнаду штете на новчани износ чија се висина не може утврдити или би се могла утврдити са несразмерним тешкоћама, суд висину тог новчаног износа одредити по слободној процени на основу члана 224. ЗПП.

Поред тога, у конкретном случају накнаде штете тзв. супституције реинтеграције као у конкретном случају, суд се при одмеравању висине накнаде штете у распону од 1 до највише 18 зарада на основу члана 191. став 5. Закона о раду руководи критеријумима прописаним овом законском одредбом, као што су број издржаваних лица, године живота запосленог и године стажа које је запослени провео на раду код тог послодавца, па одсуство писмених доказа о социјалном статусу издржаваних лица, релевантних за оцену обима те накнаде, не може водити одбијању тужбеног захтева у целости, већ само може бити од значаја за оцену броја припадајућих накнада (у том распону до 18), која припада лицу коме је престао радни однос без правног основа, а оно не захтева да се врати на рад.

Зато ће другостепени суд у поновном поступку правилно оценити правило о терету доказивања и поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду штете.

Како одлука о трошковима спора зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је ЗПП, одлучио као у изреци решења на основу члана 406. став 1. и 407. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Луговац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић